

**תיקון עולם והמזבח**  
הרב מואיז נבון

**בראשית פרק ח - (יח) ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו : (יט) כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה : (כ) ויבן נח מזבח ליקוק ויקח מפל הבמה שהרהר ומכל העוף השחור ויעל עלת במזבח :**

**רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ב הלכה ב**

ומסורת ביד הכל שהמקום שבנה בו **דוד ושלמה** המזבח בגורן ארונה הוא המקום שבנה בו **אברהם** המזבח ועקד עליו יצחק, והוא המקום שבנה בו **נח** כשיצא מן התבה, והוא המזבח שהקריב עליו **קין והבל**, ובו הקריב **אדם הראשון** קרבן כשנברא ומשם נברא, אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא.

~ דוד ~

**הר המוריה הלכות בית הבחירה פרק ב הלכה ב - דוד ושלמה וכו'.** לא שבנו שניהם ביחד רק דוד בנה עליה במה להקריב בשעתה ושלמה בנה עליה בנין עולמים. ופשוט.

**דברי הימים א פרק כא**

... (ב) ויאמר דויד אליואב ואלשרי העם לכו ספרו אתישראל מבאר שבע ועדדן והביאו אלי ואדעה אתמספרם : (ג) ויאמר יואב יוסף יקוק עלעמו כהם מאה פעמים הלא אדני המלך כלם לאדני לעבדים למה יבקש זאת אדני למה יהיה לאשמה לישראל : (ד) ודברהמלך חזק עליואב ויצא יואב ויתהלך בכלישראל ויבא ירושלם : ... (ז) וירע בעיני האלהים עלהדבר הזה ויך את ישראל : פ (ח) ויאמר דויד אלההאלהים חטאתי מאד אשר עשיתי אתהדבר הזה ועתה העברנא אתיעוון עבדך כי נספלתי מאד : פ ... ס (יח) ומלאך יקוק אמר אלגד לאמר לדויד כי יעלה דויד להקים מזבח ליקוק בגרן ארנן היבסי : ... (כו) ויבן שם דויד מזבח ליקוק ויעל עלות ושלמים ויקרא אליוקוק ויענהו באש מרהשמים על מזבח העלה : פ ...

**דברי הימים א פרק כב - (א) ויאמר דויד זה הוא יקוק האלהים וזהמזבח לעלה לישראל : ס ... פ (ה) ויאמר דויד שלמה בני נער רך וזהבית לבנות ליקוק להגדיל למעלה לשם ולתפארת לכל הארצות אכינה נא לו ויבן דויד לרב לפני מותו : (ו) ויקרא לשלמה בנו ויצוהו לבנות בית ליקוק אלהי ישראל : ס (ז) ויאמר דויד לשלמה <בנו> בני אני היה עם לבבי לבנות בית לשם יקוק אלהי : (ח) ויהי עלי דבריקוק לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לאתבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת ארצה לפני : (ט) הנהבן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה והנחותי לו מפלאוויכו מסביב כי שלמה יהיה שמו ושלוש ושקט אתן עלישראל בימיו : ...**

~ שלמה ~

**מלכים א פרק ח - (יב) אז אמר שלמה יקוק אמר לשכן בערפל : (יג) בנה בניתי בית זבל לך מכוון לשבתך עולמים : (יד) ויסב המלך אתפניו ויברך את כלקהל ישראל וכלקהל ישראל לעמד : (טו) ויאמר ברוך יקוק אלהי ישראל אשר דבר בפיו את דוד אבי ובניו מלא לאמר : ... (כ) ויקם יקוק את דברו אשר דבר ואקם תחת דוד אבי ואשב עלפסא ישראל כאשר דבר יקוק ואבנה הבית לשם יקוק אלהי ישראל : (כא) ואשם שם מקום לארון אשרשם ברית יקוק אשר כרת עםאבותינו בהוציאו אתם מארץ מצרים : ס (כב) ויעמד שלמה לפני מזבח יקוק נגד כלקהל ישראל ויפרש בפיו השמים : ... (כח) ופנית אלתפלת עבדך ואלתחנתו יקוק אלהי לשמע אליהרנה ואלהתפלה אשר עבדך מתפלל לפניך היום : (כט) להיות עינדך פתחות אלהבית הזה לילה ויום אלהמקום אשר אמרת יהיה שמי שם לשמע אלהתפלה אשר יתפלל עבדך אלהמקום הזה : (ל) ושמעתי אלתחנת עבדך ועמד ישראל אשר יתפללו אלהמקום הזה ואתה תשמע אלמקום שבתך אלהשמים ושמעתי וסלחת : ...**

~ אברהם ~

**בראשית פרק כב - (א) ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה אתאברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני : (ב) ויאמר קחנא אתבנדך אתיחידך אשראהבת אתיצחק ולךלך אלארץ המדינה והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך : ... (ט) ויבאו אלהמקום אשר אמרלו האלהים ויבן שם אברהם אתהמזבח ויערף אתהעצים ויעקד אתיצחק בנו וישם אתו עלהמזבח ממעל לעצים : (י) וישלח אברהם אתידו ויקח אתהמאכלת לשחט אתבנו : (יא) ויקרא אליו מלאך יקוק מרהשמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני : (יב) ויאמר אליתשלח ידך אלהנער ואליתעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ולא חשכת אתבנדך אתיחידך ממני : ...**

**בראשית פרק ח**

(יח) וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנָשֵׁי בָנָיו אִתּוֹ: (יט) כָּל הַחַיָּה כֹּל הָרֶמֶשׂ וְכֹל הָעוֹף כֹּל רוֹמֵשׁ עַל הָאָרֶץ לְמִשְׁפַּחְתֵיהֶם יֵצְאוּ מִן הַתֵּבָה: (כ) וַיֵּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֲלֵיתָּ בַּמִּזְבֵּחַ: (כא) וַיִּרַח יְהוָה יִקְוֶה אֶת רִיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל לִבּוֹ לֹא אֶסָף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם כִּי יֵצֵר לִב הָאָדָם רַע מִנְעֻרָיו וְלֹא אֶסָף עוֹד לְהַכּוֹת אֶת כָּל חַי כָּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי: (כב) עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקֹר וְחֹם וְקִיץ וְחָרֵף וַיּוֹם וְלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ:

**ריקאנטי בראשית פרשת נח פרק ח פסוק כ**

(כ) ויבן נח מזבח ליי' וגומי' [שם כ]. קרבנו של נח גם הוא היה קרבן תודה, כמו שאמרו רז"ל בפרקי רבי אליעזר [פכ"ג] ישב נח ודרש ואמר הקדוש ברוך הוא הצילנו מן מי המבול והוציאני מן המסגר הזה, אני חייב להקריב לו קרבן, מה עשה נח, לקח מן הבהמה הטהורה שנים ומן העופות שנים. מה עשה הקדוש ברוך הוא, פשט ידו ונשבע לנח שלא להעביר מי המבול לעולם, ונתן אות בקשת ברית שבועה לעולם לעד. ...

**בראשית פרק ד, א-ו**

(א) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת יְהוָה: (ב) וַתִּסֹּף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל וַיְהִי הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה: (ג) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְרֵי הָאָדָמָה מִנְחָה לַיהוָה: (ד) וְהֶבֶל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרֹת צֹאנוֹ וּמִחֲלִבְהֵן וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ: (ה) וְאֶל קַיִן וְאֶל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיַּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו:

**רד"ק בראשית פרשת בראשית פרק ד פסוק ג**

ויהי מקץ ימים - מעת שהחל לעבוד את האדמה, לאחר ימים הביאו מנחה לה', ולא זכר כמה ימים, ויש לפרש ימים שנה כמו "ימים תהיה גאולתנו" (ויקרא כ"ה ל') כלומי אחר שנה משעבד את האדמה הביא לו ממה שהוציאה לו האדמה מנחה במקום שקבע לו אדם [הראשון] לתפלה ולקרבן וכן בנינו עמו, כי מן הדומה הקריב אדם קרבן לה', מפרי האדמה ומן הצאן ומן הבקר, וזה דר' ההודאה לאל. ...

**תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ח עמוד א**

ת"ר: יום שנברא בו אדם הראשון, כיון ששקעה עליו חמה, אמר: אוי לי, שבשביל שסרחתי עולם חשובך בעדי ויחזור עולם לתוהו ובוהו, וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים, היה יושב [בתענית] ובוכה כל הלילה וחוה בוכה כנגדו, כיון שעלה עמוד השחר, אמר: מנהגו של עולם הוא, עמד והקריב שור ...

**דף על הדף עבודה זרה דף ח עמוד א**

... כתב בספר משנת חיים להגר"ח"מ שטיינברג שליט"א (פרי בראשית סי' יא): ... אך הרמב"ם כתב בהלי' ביהב"ח (פ"ב ה"ב): ומסורת ביד הכל ... כו', ובו הקריב אדם הראשון כשנברא קרבן, ... ע"כ. ומה שכתב "כשנברא" ביאר הגרי"ז דכוונתו בזה שאדם הראשון הקריב את קרבנו בו ביום שנברא. ונמצא דאינו כדברי הגמ' שהקריב הקרבן רק למחרת היום שנברא. וביאר הגרי"ז בהא דהקריב קרבן בו ביום שנברא, ע"פ מש"כ באבות פ"א מ"ב על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. ופרש"י ועל העבודה, של בית המקדש כו'. והיינו הקרבת קרבנות. והואיל וכלי עבודת הקרבנות אין קיום לעולם, משו"ה הקריב אדם הראשון את קרבנו במקום המקדש בו ביום שנברא - כדי שיהיה קיום לעולם. [הובא בשי לתורה ח"ב עמ' ח']. ...

**רש"י הירש ויקרא פרק א**

קרבן. ... ואין להבין אותו אלא על פי הוראת השורש "קרב". הן פירוש "קרב" כמשמעו: להתקרב, להגיע לידי יחסים הדוקים עם פלוני. אמור מעתה: התכלית והתוצאה של ההקרבה היא השגה חיובית של קיום נעלה יותר; ... תכלית הקרבן היא קירבת אלהים. ...

**רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ב הלכה ב**

...בו הקריב אדם הראשון קרבן כשנברא ומשם נברא, אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא.